

Csupa él, csupa törés

Kései ébredés. Antoni úgy ébredt, mint akit agyonvertek. Eszter viszont frissen pattant ki az ágyból, és meztelenül, ahogy volt, kitarta a kékre festett zsalugátért. A szobát elöntötte a fény. A padló festett cementlapjai ragyogtak. Fekete virágminták, és minden ötödik cementlapon egy griffmadár. Oroszlántest, sasszárny, kampós orr. Eszter az ablakban állt, és nem zavarta, hogy bárki megláthatja. Egy-két perc múlva Antoni is fölkelt. Odalépett Eszterhez, megcsókolta a vállát. A kitért kék zsaluk mögött a szemközti ház fehér falát, a tetőket, a teraszokat dörögve verte a napfény. Az ablak egy kis térre nyílt, amelyet félig elfoglaltak egy étterem asztalai. Az ernyőket még nem húzták föl. Eszter megfordult, és átölelte Antoni nyakát.

Hozz reggelit!

Antoni rövidnadrágot, pólót húzott, és a következő percben már trappolt lefelé a csigalépcsőn. A szandál talpa minden lépcsőfokon úgy csattant, mint egy pofon. A térre lépve fölnézett az ablakra. Eszter már nem állt ott. Két overálos férfi, egy idősebb és egy fiatalabb, akik az étterem legszélső asztalánál kávéztak, utána fordult, és végigmérték. A fiatalabbik szögletes arcával, rövidre nyírt szakállával, mélykék szemével maga volt az ártatlanság. Az idősebbik bozontos szemöldök, lapított koponya, pengevékony ajak. Antoni elkapta a fejét, mint egy bokszoló az ütés elől.

Merre induljon? Akit néznek, fogoly. A verőfényben a színek, a hangok, az illatok mind külön-külön adtak hírt magukról, a levegő állagáról, a páratartalomról, a hőmérsékletről. Egyik sem volt jel, egyik sem neki szólt. A gállickék házfalon megpihent egy citromlepke. Antoni szeme gombostűként szúrta át, de a sárga lepke a következő pillanatban követhetetlen cikkcakk mozgással eltűnt. Antoninak is el kellett volna szöknie a kamerák elől. Elindult a Mária születése, vagy ahogy szintén nevezik, a Purgatórium temploma felé. Azt remélte, csakhamar talál egy boltot, ahol beszerezheti a reggelihez valókat.

Amikor visszafelé jött, a két overálos férfinak már hűlt helye volt. Húsz perc alatt, amíg megvette a reggeli alkatrészeit, izzasztó meleg lett. A lépcsőház vastag falaiból jóleső hűvös áradt. Az első emeleten összefutott egy nővel. A nő fejére világoszöld kendő volt csavarva, tarka nadrágot és magas, parafatalpú papucsot viselt. Antoni a falhoz lapult és félreállt, pedig elfértek volna egymás mellett. De a baleset már így sem volt elkerülhető. A képzelet megint táplálékhoz jutott. A képzelet mindig megeszi, amit lát, és ami marad, sosem több kiáltásnál: legyenek részegek, rettenetes zűrzavar közeleg felétek. A nő nem tudja elviselni az érzelmek kiáradását, de mindennél jobban vágyik arra, hogy a benne rejlő ismeretlen tartományokat megnyissa. Mivel a férje sajnos absztinens, és semmi érzéke az eufóriához, muszáj megcsálnia, de soha nem hagyná el. A szeretőit viszont szó nélkül faképnél hagyja, amint észreveszi, hogy a kíváncsiságnál mé-

lyebb érzelmek vannak megszületőben. Megint odajut, ahonnan kiindult. El akarja rejteni őket, és minden ellentmondásukat meg akarja tartani magának, de kíván magának egy másik személyiséget, aki megéli az érzelmek kiáradását.

Mire Antoni felért a másodikra, Eszter már felöltözött, leterítette az ágyat, rendet tett a szobában. A haja hátul vizes volt. Az illata elárulta, hogy a zuhany alól jött.

Elő a zsákmányt!

Eszter mindent rendben talált, és bejelentette, hogy a tetőn fognak reggelizni. Paradicsom, sonka, rukkola, narancslé, meggyekvár, friss kenyér. A fémlábú asztalon barnára fújt üvegáfonyérok. Esztert egyetlen paradicsom látványa is boldoggá tette. A lelke mélyéig átjárta az elégedettség. A tetőn pompás napsütés, semmi szél. A párkány mentén hőségűró növények. Kaktuszok, kövirózsa, varjúháj, leander. Fölöttük a tenger nyugodt volt, mintha üvegből lett volna. A kikötőtől tenyérnyi folt látszott, csak a forgó daruk csúcsa ismétlődött. A beolvasztásra váró lemezek visszahúzódtak az emlékezet bordái közé. A paradicsomon vízcespek. Most aztán tényleg semmi ok a panaszra! Milyen szerencse, hogy a szemetek nem két oldalt van, mint a sirályoké. Így láthatod a kezedet, Eszter, amint karikázod a paradicsomot. Te is láthatod, Antoni, ahogy meglóditod a sótartót. Önmagatoknak adjátok magatokat, és ehhez azt sem kell tudnotok, hogy kik vagytok igazán. Ne kérdezzétek, megérdemlitek-e. Ne kérdezzétek, milyen világok ajtaja nyílik meg előttetek. Azt mondjátok magatokról, hogy én, mert elől van a szemetek. Ha nem lenne elől a szemetek, nem láthatnátok mindig a testetek valamely részletét, és örökké azzal foglalkoznátok, hogy elképzeljétek magatokat valamilyennek, formát adjatok önnön kiterjedéseiteknek, mint a prédaállatok. De hiszen így is ezzel foglalkoztok. Soha sem tudhatjátok, hogy a gondolat, amely egy adott pillanatban létrehoz benneteket, mikor jelöl ki ragadozóknak és mikor zsákmánynak. A legfontosabb azonban az, hogy van szempillátok. Folyamatosan megszakítjátok a nézéseket, folyamatosan megszakad a tudásotok önmagatokról.

Gyere ide, és önts nekem narancslevet!

Eszter világosbarna haján átsütött a nap. Ő vastagon kente a vaját, és sokáig simítgatta, Antoni vékonyan és gyorsan. Eszter karikákra vágta a paradicsomot, Antoni szeletekre. Eszter nem szóta meg, Antoni jól meglóditotta a sótartót. Eszter kicsiket harapott, Antoni nagyot. Rágott, nyelt, harapott. Rágott, nyelt, harapott. Megette a vizet és a napfényt. Megette a piros színt, megette az ízt, az illatot. Közben elégedetten szuszogott.

Jó ötlet volt, hogy feljövünk. És ez az avokádó káprázatos.

Nahát, nem emlékszem, hogy ezt a szót valaha hallottam tőled.

Kipróbáltam.

Csak próbálkozz! Nem szeretném, ha miattam elnyomnád magadban a dramatikus hajlamot.

Egy-két perc múlva se sonka, se kenyér, se rukkola nem maradt Antoni tányérján. Elégedetten ült. Hunyorgott. Vele szemben a kaktuszok, a kövirózsa, a leander. Csupa meszes lerakódás mindegyik cserép. Egyikben sem volt semmi föld. A gyökerek elfogyasztották az egészet, elhasználtak belőle mindent, és most száraz gyökérgubanc az egész. Azon gondolkodott, záráskeppen egyen-e még

egy szelet lekváros kenyeret, vagy elégedjen meg az eddigi ízekkel. A meggylek-vár vonzotta a tekintetét.

Hőmérsékletek, erők, sűrűségek, sebességek, felületek. A tenger, a Nap és a sós levegő tökéletes gépezet. Sokkal régebbi, mint bármi egyéb. Lassan eléget mindent, ami szerves, a növényi részeket éppen úgy, mint az emberi bőr sejtjeit. A szem és a gondolat átmeneti engedmény csupán. Ahhoz, ami megmarad, mi köze volna annak, ami még most is, még itt is beszélni és érinteni akar? A színképvonalak a magtól távol egy sávban egyesülnek, ahová a szem nem jut el, és a gondolat is csak úgy mozdulhat arrafelé, ha olyan babonásokok hátán utazik, mint hogy az atomok és a bolygók végső soron egyformák. De most, amíg ez az átmenet tart, a fagyaltárus kiabálhat, a napernyők csattoghatnak a szélben, hisz önmagukat határolják, ugyanúgy, mint a bójákon túl a vitorlák háromszöge.

A part egy meredeken előugró, sivár sziklafalban végződött. A repedésekből kőrök törtek elő. A tenger és a nap forró üvegbúrája alatt kiszikkadt minden. Eszter és Antoni a sziklafal tövében tették le a ruháikat. Leterítették a törölközőket egy lapos kőre. A legközelebbi dolgok, a hosszúra nyúlt árnyékok, a vízfoltok, a hátuk alá szoruló kristályok is a forró üzem működésének változó és véletlenszerű alkatrészei. A hullámok be-becsaptak a kövek közé. Eszter hasra vetette magát a törölközőn, lehunyta a szemét. A kezét felhúzta a füle mellé, a haja feltűzve, hogy a nyaka se maradjon napsütés nélkül. Eszternek szerencséje van a bőrével. Le tud barnulni, nem ég vörösre, mint Antoni. A barna a fölösleges idő színe. A fölösleges időé, ami most a tiéd, Eszter. A barna az ingyen béke színe, amit csak magaddal köthetsz meg, és te meg is tudod kötni, képes vagy rá, nem úgy, mint Antoni, az öngyűlölet szelíd lovagja.

Antoni Esztert nézte. Álmosan fürkésző kutyaszem. Vigyázz, Eszter, el ne tűnj ebben a nézésben! Meg ne egye, föl ne zabálja a combod, a derekad! Vigyázz, mert ez a kutyaszem azért van itt, bármilyen szelíd, hogy felfaljon téged. Nincs már külön léte, és ez ellen ő sem tehet semmit. Az ilyen szemek, a megejtő öntudatlanságnak ezek a rettenetes rágószervei enni akarnak. Nem a testedet akarják, de hát mit tegyenek, hogy ha az, amit csak azért nevezünk léleknek, mert fogalmunk sincs, mi az, mindenesetre nem hús, nem bőr és nem csont, ha volna valóban olyan, csak a test által, a testedben férhető hozzá. Vigyázz, Eszter! Antoni néz. Ez a nézés nem befogad, hanem elnyel, mint a homok az esővizet. Semmi nem marad belőled, ha nem vigyázol.

Még szerencse, hogy Antoni nem kitartó. A napsütés lelassít és lustává tesz. És amúgy sem kell sietni, rengeteg még az idő. Antoni csakhamar forgatni kezdte a fejét, más látnivaló után vadászott. Egy átsuhanó citromsárga kalap. Egy pólófelirat: élni veszélyes. Egy idős férfi, akinek a feje tetejéről épp most csúszik le a napszemüvege, egyenesen két kő közé esik, ahonnan nem fogja tudni kihálászni. Aztán fölfigyelt egy kislányra. Szőke kislány, fodros blúz rajta, hogy le ne égjen. Most húzza magára az úszógumiját fűgén, de mégsem elég fűgén, mert a bátyja, aki indulna már a vízbe, türelmetlenkedik. Talán ez, az időnek ez a metszése, a türelmetlenségnek ez a gyerekes betörése okozta, hogy Antoniban hirtelen földéződött, amit éjszaka álmodott. Tisztán látta, mint egy film kezdő jelenetét.

Egy férfi kilép egy kétemeletes, kékre festett házból. Nem fiatal már, a haja egyenes, a homlokába ér. A tenyerével időnként hátrasimítja. Olyan, aki hetente többször fut, vagy teniszezik. Izmos és szikár. A belső szervei példásan működnek, a betegséget nem ismeri. Az ereiben hegyi levegő kering. Beszáll a kocsiba. Az első kattanáásra indul a motor, de egyelőre nem mozdul. A szélvédő poros, a vezető oldalán a hátsó ajtón végigfröccsent a sár. A férfi, mint egy karmester, lehajtott fejjel a motor duruzsolását hallgatja. Valójában nem tudja levenni a szemét a cipője orráról. Egy pont van rajta, és egy karcolás. Testének vagy öltözké- nek bármilyen tökéletlensége fájdalommal tölti el. Az autó egy darabon a tenger- parttal párhuzamosan halad. Egy körforgalomban maga elé enged egy robogót, aztán befordul egy utcába, amely a város északi szélé felé vezet. Különös fényvi- szonyok. Éles körvonalak, minden forma csupa részlet, jól érzékelhetők az ár- nyalatok különbségei. A férfi megáll egy enyhén emelkedő füves terület előtt, amelyet körülbelül húszméternyi távolságban egy lapos épület zár le, két oldal- ról egy-egy gesztenyefasor keretezi. A lapos épület homlokzata rossz állapotban van. Az ajtókról és az ablakkeretekről lepattogzott a festék. A telek gondozatlan, látszik rajta, hogy a gazdája jó ideje tehetetlenül átengedte a romlásnak.

A ház előtt egy fiú és egy kislány játszik. Szaladgálnak, elesnek, fölkelnek, nevetnek, sikongatnak. Az álom tekintete az egész házat befogja a domboldal felső részével együtt. A gyerekeket megzavarja a férfi felbukkanása, de nem sza- kítják félbe a játékot. Valószínűleg ismerik. A férfi följebb kapaszkodik a ház felé. A szemében végtelen nyugodtság és mélységes szeretet. Most már csak néhány lépés választja el a gyerekektől. A kislány, aki az előbb még a fiú háta mögé bújt, most kíváncsian kidugja a fejét. A férfi a zsebébe nyúl, semmi kétség, ajándékot fog előhúzni onnan, valami apróságot, amit a városból hozott. A kislány előlép, a fiú viszont nem mozdul. Fél, de a félelem még mindig nem kényszeríti arra, hogy a kislány után kapjon. A férfi egy revolvert húz elő a zsebéből. A kislány mosolyogva nyúl utána, de a következő pillanatban egy golyó szakítja át a koponyáját. A fiú az ijedtségtől megmerevedik. De ez is csak egy pillanatig tart. A férfi őt is lelövi. Most ott fekszenek mind a ketten a magas fűben.

Ez volt az álom, és Antoni már nem a kislányt nézte, hanem újra Esztert. Az álombeli jelenetben Eszter volt a kislány, és ő a fiú, akiket egy szerető kéz, egy megváltott kéz lelőtt. De ez a kéz tartozhatott hozzá és Eszterhez is. A lövésre mindenesetre szükség volt ahhoz, hogy felébredjenek, hogy elkezdenek élni. A kezdet előtt mindig a befejezés van, így kell lennie, nem lehet másképp.

Antoni azzal a vággyal fordult vissza Eszterhez, hogy megszimogassa a comb- ját. A keze mégis megállt a levegőben. Az évek megtanították a távolság komo- lyan vételére. A látható és a láthatatlan határának mentén kettős határvédelem alakult ki, és ők az évek során tökéletesen képzett határőrökké és határsértőkké váltak. Most Antoni már a legkülső határellenőrzésnél megtorpant. Eszter kinyi- totta a szemét, és az eget figyelte. Hét- vagy nyolcezer méter magasban az ég egyre sötétebb. Először azúrkék, aztán türkiz, egyre intenzívebb türkiz. Majd újabb kétszáz kilométerrel magasabban fekete. Gáz és por, galaxisok. És az egész hihetetlen sebességgel távolodik. Ha ez a távolodás korlátlan, akkor a világmin- denségnek nincsenek határai. Ha egy napon megáll a mozgás, irányt vált és szű- külni kezd, akkor a világmindenség mégis csak zárt. És e legkülső határon túl

nem történhet semmi, mert megszűnik a tér. Eszter váratlanul átfordította a fejét. A szeme egészen világoskék volt a fényben. Hosszú másodpercekig vizsgálta Antoni arcát. Antoni a könyökén támaszkodott. Nem tudta, most mi következik. Szünet, törés, bizonytalanság. A saját arcát, a mosolyát senki sem ismeri. Ez a mosoly hozzád tartozik, Antoni? Belőled jön? Vagy csak vendég az arcodon, az izmok elrendeződésének ajándéka, amivel visszaélsz? A mosoly gödröcskét várásol az arcára. De Antoni úgy érzi, Eszter tekintetétől foszlani kezd az arcáról a bőr. Apró kések, amiket ő nem lát, lekaparják az arcára tapadt rétegeket. Véres és befejezhetetlen művelet. Nedvek állandó szivárgása. Az összetartozásban mennyi kegyetlenség és kétségbeesés.

Meggyulladok!

Eszter egyszer megkérdezte Antonit, miért nem ír naplót. Antoni zavarba jött. Visszakérdezett, hogy milyen naplóra gondol Eszter? És miért kérdez ilyesmit? De aztán összeszedte magát, és válaszolt.

Azért nem, mondta, és megállt, megszakítás, vizsgálta Eszter arcát, köhintett, azért nem, mert fél. Fél az őszinteségtől. Nem hiszi, hogy egészen őszinte tudna lenni. No persze, mi az, hogy valaki egészen őszinte? Így aztán ha naplót írna, még annyira sem tudná, mi volt az élete, mint így. Amit az ember felír, annak már mindenképpen következményei vannak. És ő ezektől a következményektől is fél. De persze attól is fél, hogy később egyáltalán nem fogja tudni, mi volt az élete. Fontos lenne, hogy bizonyos dolgokra akár dátumszerűen is emlékezzen, miközben általában véve egyáltalán nem akar emlékezni.

Eszter örült, hogy azt hallotta Antonitól, fél.

Amikor Antoni visszakérdezett, Eszter azt felelte, ő eddig azért nem írt naplót, mert eszébe sem jutott, hogy írhatna. Nem jutott eszébe, hogy a jelent egészen és kizárólagosan a saját jelenévé kellene változtatnia. Meg van engedve, hogy egyedül magával találkozzon benne. Amilyen volt. Amilyen nem volt. Amilyen lenni szeretett volna. Ha naplót írna, az azt jelentené, él benne a remény, hogy egyedül, szökevényként meg tudja oldani az életét. És csak most döbönt rá, hogy ebben valóban hisz. Csak annak van alávetve, aki a legjobban ismeri, és akitől ezért a legjobban kell tartania, önmagának. Antonira nincsen szüksége. Jó volt ezt kimondania. Nincs szükségem rád. Se másra. Ami azt jelentette, hogy naplót írnia ezek szerint már fölösleges. Ami készül, az már készen van.

Meggyulladok!

A két test most egyszerre mozdult. Velük minden vonzás, látható és láthatatlan határ. Távolság és még nagyobb távolságok, ami már közelség. Elrugaszkodni egy mohos kőről, megtenni az első tempókat az olajos, sós vízben. Érezni, hogy megtart. Levegővétel, tempó, levegővétel, tempó. A karnak tudomása van a lábról, a lábnek tudomása van a karról. Ez persze nem igazi úszás, mert a fej kint van. A tenger hullámai hosszúak, ha elkapja az ember a ritmusukat, nem csapnak arcba. A bőrre filmszerű, olajos réteg tapad. Nem lehet látni, csak érezni. Ragad. Az úszás már nem emléke semminek sem, ahogy a tenger sem tenger, a víz sem víz már. Az úszás felejtés, elfelejtése annak, ami van. Eszter hanyagul úszott. Nem húzta végig a kartempókat, de így is jól haladt. Alatta négy-öt mé-

ternyi üres mélység. Se halak, se csigák, se tengeri sünök. Antonit újra meg újra megakasztották a hullámok. A ragacos sópára csípte a szemét. Hunyorgott. Csak közelre látott. Kettejük közül ő volt a rosszabb úszó. Egy-két perc alatt más-hova kerültek. A sziklás part egy beszögellés, amely mögött az öböl kiszélesedik. A szűkebb részt egy lapos sziklatömb zárja le. Antoni inkább érezte, mint látta, merre van Eszter. Az olajos só és fény elvakította. Eszter látta őt, megállt, hogy bevárja. A sziklatömb közelebről szabályosnak tűnt. A beszögellés kijáratánál most senki sem volt rajtuk kívül.

Antoni és Eszter először körbeúszták a sziklatömböt, hogy felmérjék, hol a legbiztonságosabb megkapaszkodni az oldalán. A felület mindenütt csupa él, csupa törés. Közelebb úszva a sziklához, kiderült, hogy amit távolról egyetlen tömbnek véltek, nem az. Szabályos csatornák négy részre osztják. A tenger felől az erős visszaáramlás miatt nem volt ajánlatos megközelíteni őket. Megkerülték a sziklát. A túloldalon meglepetésre lépcsőszerű képződményt találtak az oldalában. Közelebb úsztak, és látták, valóban lépcsők vannak a sziklába vésve. Antoni megfogta Eszter kezét, hogy segítsen neki, meg ne csússzon, mikor az egyik víz alatti fokra lép. Vigyázz, csúsznak a fokok. Ez a mozdulat, mellyel Antoni Eszter keze után nyúlt, és amellyel Eszter ugyanígy nyúlt Antoni keze után, az évek során semmit sem változott, miközben minden sejtük kicserélődött. Vakon vigyáztak egymásra, akár volt veszély, akár nem. Közben az igazi veszélyekkel szemben magukra maradtak.